

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

LT

Kalba

2020 m. lapkričio 10 d.

Europos Audito Rūmų Pirmininko Klaus-Heiner Lehne kalba

Audito Rūmų 2019 m. metinės ataskaitos pristatymas

Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komitetui

2020 m. lapkričio 10 d.

Autentiškas tik sakomas tekstas.

Pirmenybė teikiama sakytiniam variantui.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Gerbiama Pirmininke (p. Hohlmeier),

Gerbiami už biudžeto įvykdymo patvirtinimą atsakingi pranešėjai ir šešėliniai pranešėjai,

Gerbiami nariai,

Gerbiamas Komisijos nary (p. Hahnai),

Tarybai pirmininkaujančioji valstybe,

Ponios ir ponai,

džiaugiuosi, kad čia esu su savo kolega Tony Murphy, kurį jau pažįstate, tačiau kuris pirmą kartą prisijungia prie manęs kaip mūsų narys, atsakingas už metinę ataskaitą.

Šie metai, kitaip nei bet kurie kiti, yra **sudėtingi metai**. Kaip ir visada mūsų Europos Sąjungoje, **didelės krizės** lemia **didelius žingsnius į priekį** ir inovacijas, kurie, kaip manėme, buvo neįmanomi vos prieš keletą mėnesių.

Todėl, nors čia pateikiu Jums Audito Rūmų 2019 m. metinę ataskaitą, visi turime omenyje svarbius sprendimus ir susitarimus, kurie formuoja ES išlaidas ir finansų valdymą **ateinantiems septyneriems metams**, dėl DFP ir priemonės „Next Generation EU“.

Kaip nepriklausomas Europos Sąjungos išorės auditorius, padarėme viską, ką galėjome, kad nuo COVID-19 pandemijos protrūkio pradžios **ir toliau užtikrintume veiksmingą viešojo audito funkciją** Europos Sąjungoje.

Ką nustatėme?

Išlaidų srityje vertiname, kad bendras klaidų lygis išliko **stabilus**: 2018 m. jis siekė 2,6 %, o 2019 m. – **2,7 %**. Žinoma, ši antraštė slepia didelių politikos sričių skirtumus.

Konkurencingumo srityje, mūsų vertinimu, klaidų lygis yra padidėjęs (4 %) ir yra daugiausia susijęs su netinkamomis finansuoti išlaidomis. Tolesnis sudėtingų taisyklių, susijusių su personalo išlaidomis, supaprastinimas, be abejo, yra šio sprendimo dalis, kaip jau daug metų sakome. Mes taip pat patikrinome Komisijos ir jos vardu dirbančių išorės auditorių atliktus auditus ir nustatėme, kad jie yra tik iš dalies patikimi, tad akivaizdu, kad vis dar turi būti daroma pažanga.

Gamtos išteklių srityje pastebėjome patobulinimų, dėl kurių įvertintas klaidų lygis sudarė 1,9 %, o tai kartu su kitais kontrolės sistemos pateiktais įrodymais leidžia mums daryti išvadą, kad šioje srityje klaidų lygis yra artimas reikšmingumo ribai. Tai **gera žinia**, visų pirma kalbant apie tiesiogines išmokas, daugiausia grindžiamas ūkininkų deklaruotu žemės ūkio paskirties žemės plotu, kurios ir toliau yra **gerokai mažesnės** už reikšmingumo ribą ir sudaro 70 %, t. y. didžiąją dalį išlaidų pagal šią išlaidų kategoriją. Tačiau kaimo plėtra, rinkos priemonės, žuvininkystė ir klimato politika, kurios sudaro likusius 30 % šios išlaidų kategorijos išlaidų, tebėra paveiktos reikšmingo klaidų lygio. Atsižvelgiant į nuo 2015 m. padidėjusį nacionalinių **sertifikavimo įstaigų** vaidmenį, pakartotinai atlikę kai kuriuos jų auditus, reikalaujame atlikti keletą patobulinimų, atitinkančių Komisijos atliktą šių auditų vertinimą.

Administravimo srityje, kaip ir pastaruosius dvejus metus, reikšmingų klaidų nenustatėme.

Sanglaudos srityje, kurioje **nacionalinės audito institucijos** atlieka labai svarbų vaidmenį patikinimo ir kontrolės sistemoje, mes patikrinome 18 tokių institucijų darbą ir toliau nustatome klaidų, kurių jos nebuvo aptikusios. Atsižvelgdami į valstybių narių institucijų atliktus pataisymus, įvertinome, kad klaidų lygis šioje srityje yra **4,4 %**. Šis lygis yra žemesnis nei praėjusiais metais, tačiau tebėra reikšmingas. Taigi audito institucijų neaptiktos klaidos ir kiti su likutinių klaidų lygiais susiję trūkumai, apie kuriuos pranešė du atsakingi Komisijos generaliniai direktoratai – REGIO GD ir EMPL GD (atitinkamai 3,1 % ir 2,2 % siekianti rizika mokėjimo metu), atsispindi **Komisijos** klaidų įverčiuose, kurie, mūsų nuomone, yra **nurodyti per maži**. Jei nacionalinės institucijos ir Komisija galės tai sutvarkyti ateityje, labai tikėtina, kad galėsime **labiau pasikliauti** valstybių narių audito institucijų darbu ir jo rezultatais ar net **patvirtinti** jų vertinimą. Tačiau to kol kas nėra. Žinau, kad Komisija yra tvirtai pasiryžusi pasiekti šį tikslą, ir mums reikia didelių pastangų visais lygmenimis, kad tai padarytume.

Kodėl tiek daug kalbu apie sanglaudos sritį?

Tai gana paprasta: kelerius metus darėme skirtumą tarp išlaidų, kurios, mūsų nuomone, yra **didelės rizikos** išlaidos, pavyzdžiui, sanglaudos srities, ir tų, kurios, mūsų nuomone, yra mažos rizikos išlaidos. Didelės rizikos išlaidų reikšmingo klaidų lygio įvertis yra **4,9 %** (2018 m.: 4,5 %).

Taigi kas įvyko 2019 m.? Nepaisant keleto pasitaikančių geresnių ar blogesnių niuansų, pagrindinių politikos sričių **esminių** pokyčių nebuvo, o *ex post* patikrų trūkumai išlieka.

Tačiau padidėjo didelės rizikos išlaidų, visų pirma sanglaudos srityje, **dalis** (53 %). Savaimė tai nėra problema – tai, kad sanglaudos išlaidos padidėjo, yra gerai ir to buvo tikėtasi. Niekas už tai nėra kaltas. Tačiau tai reiškia, kad dabar reikšmingos klaidos daro poveikį daugumai mūsų audito populiacijos, todėl

šios klaidos yra paplitusios. Todėl 2019 finansiniais metais Audito Rūmai nusprendė pateikti **neigiamą nuomonę** dėl išlaidų, o ne sąlyginę, kaip ankstesniais metais.

Tai **neturėtų** būti laikoma vien tik koku nors Komisijos kaltinimu – visgi **valstybių narių institucijos** valdo maždaug 74 % ES išlaidų. Kiekvienas subjektas atlieka tam tikrą vaidmenį grandinėje, o per didelis supaprastinimas mums nesuteiks jokios naudos.

Tai taip pat **neturėtų** būti vertinama kaip valdymo **regreso** ženklas po trejų metų iš eilės, kai mes galėjome pateikti sąlyginę nuomonę dėl išlaidų. Pažvelgę į padėtį prieš dešimtmetį, nuėjome ilgą kelią ir **nėra regreso**, o taip veikia yra dėl kai kurių sričių **nuolatinių struktūrinių problemų**, kurias reikia spręsti. Mums reikia **aiškių ir paprastų taisyklių** visiems ES finansams, taip pat reikia **veiksmingai tikrinti**, kaip išleidžiami pinigai ir ar pasiekiami numatyti rezultatai.

Svarbiausia – ne mūsų bendra išvada ar antraštė, o tikrovė ir mūsų išvados dėl įvairių išlaidų sričių, kurios yra **labai įvairios**, todėl raginu Jus išnagrinėti šias sritis rengiant Parlamento sprendimą dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo per ateinančias savaites ir mėnesius.

Gerbiama pirmininke, ponios ir ponai,

kalbu su Jumis atsižvelgdamas į **kito finansinio laikotarpionustatymą**. Artimiausiais metais ES išlaidos beveik padvigubės: bent kartą žodis „istorinis“ gali nebūti perdėtas. Todėl mano argumentas toks: **pasimokykite iš savo patirties**, kad galėtume sukurti geriausią įmanomą sistemą DFP ir priemonėje „Next Generation EU“. ES turi vienintelę galimybę tai padaryti.

Todėl **saugokime ES finansinius interesus** nuo pažeidimų ir sukčiavimo: žinau, kad CONT komitetas šiuo atžvilgiu yra mūsų stiprus sąjungininkas. 2019 m. Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) perdavėme devynis įtariamo sukčiavimo atvejus, kurie buvo nustatyti mūsų audito metu, ir tikiuosi, kad galėsime palaikyti panašius glaudžius ryšius su Europos prokuratūra, kai tik ji galutinai pradės veikti, iš pradžių 22 šalyse. Sutartyse reikalaujama, kad valstybių narių **efektyvios ir nepriklausomos teisingumo sistemos** griežtai saugotų ES finansinius interesus lygiai taip, lyg tai būtų nacionaliniai finansiniai interesai, ir žinau apie Jūsų komiteto įsipareigojimą, kuris padėjo praėjusią savaitę pasiekti svarbų politinį teisės aktų leidėjų susitarimą, į kurį įtrauktos kelios Audito Rūmų rekomendacijos šiuo klausimu, kurias jie anksčiau pateikė savo nuomonėje, ir ypač sveikinu bendrapranešėję N. Sarvamaa.

Taip pat pasimokykime iš ankstesnės patirties ir **kuo greičiau** pradėkime naująjį finansinį laikotarpį. Žinoma, svarbu, kad padėtis būtų ištaisyta, tačiau turėkite omeny, kad iki 2019 m. pabaigos, t. y. priešpaskutinių dabartinio septynerių metų biudžeto metų, išmokėta tik 40 % sutarto septynerių metų laikotarpio ES finansavimo, o kai kurios valstybės narės panaudojo mažiau nei trečdalį lėšų. Mūsų dokumente „Auditas trumpai“ rasite apibendrinamąją lentelę pagal šalis. Kaip matote, sunkumai **įsisavinti ES lėšas** yra nuolatinis klausimas, kad ir kokie būtų politiniu lygmeniu nustatyti tikslai ar reikalavimai. Tai padidino neįvykdytus įsipareigojimus (*reste à liquider*), kurie iki 2019 m. pabaigos pasiekė 298 milijardus eurų ir kurie turės būti pašalinti taikant tinkamas priemones ne tik dabartinei, bet ir kitai DFP.

Ponios ir ponai, savo kalbą baigiu,

šiais krizės laikais valstybėms narėms ir Europos Komisijai tenka didžiulė atsakomybė už patikimą ir efektyvų ES finansų valdymą. Mūsų metinė ataskaita šiais metais, kurią šiandien džiaugiuosi galėdamas aptarti su Jumis, rodo, kad reikia dėti **daugiau pastangų**. Jums, kaip tiesiogiai išrinktiems Parlamento nariams, tenka **didelė atsakomybė** vykdant teisėkūros ir politinę kontrolę, kad tai būtų užtikrinta.

Dėkoju už dėmesį.